

Київська спеціалізована філія Українського інституту експертизи сортів рослин

Київська спеціалізована філія УІЕСР розташовується в селищі міського типу Гостомель Києво-Святошинського району Київської області. Розміщення станції у зоні Полісся, де клімат помірно континентальний, а літо тепле й вологе, з достатньою кількістю опадів, сприяє результативному проведенню досліджень та випробуванню різних сортів овочевих культур і картоплі.

Основні ґрунти господарства – світло-сірі, які утворилися під покривом широколистяних лісів і трав'янистої рослинності. Вміст гумусу у таких ґрунтах коливається від 6 до 8%. Ґрунти кислі, кількість поживних речовин низька, вміст азоту невисокий, середньо забезпечені фосфором і калієм. Система сортовипробування в Київській області розпочала свою діяльність у 1937 році.

НА БАЗІ радгоспу «Бучанський» у 1947 р. було створено Києво-Святошинську овочеву сортовипробувальну станцію, що спеціалізувалася на конкурсному випробуванні овочевих культур.

У 1992 р. на базі Києво-Святошинської овочевої сортодільниці створено Києво-Святошинську державну сортовипробувальну станцію з підпорядкуванням Інспектурі Державної комісії з сортовипробування сільськогосподарських культур по Київській області. Матеріально-технічна база, сформована на сортостанції протягом 1992–1995 років, забезпечувала виконання в умовах закритого і відкритого ґрунту досліджень овочевих, квітково-декоративних, зернових культур і грибів.

Після вступу України до Міжнародного союзу з охорони нових

сортів рослин (UPOV) у 1995 році виникла виробнича необхідність переглянути спеціалізацію сортодільної станції відповідно до нових зобов'язань. Тому з 1999 року Київ-

ський обласний державний центр експертизи сортів рослин (сmt Гостомель) було визначено базою для проведення польових досліджень з експертизи на відмінність, однорідність і стабільність (ВОС-тест) сортів групи овочевих.

Доклади зусиль у розвиток філії головний агроном Гончар Олександр Миколайович та директори: Василюк Петро Миколайович, Вовк Володимир Васильович, Бурдак Аліна

Сіліфонов Тарас Володимирович
1983 року народження (місто Бар, Вінницька область). У 2019 р. закінчив Уманський національний університет садівництва за спеціальністю «Агрономія».

З 2015 року почав працювати у системі державного сортовипробування як старший науковий співробітник, а пізніше – начальник відділу науково-організаційної роботи Українського інституту експертизи сортів рослин. Протягом 2018–2020 рр. був заступником директора філії УІЕСР – Київського обласного державного центру експертизи сортів рослин, а нaтeпeр очолює Київську спеціалізовану філію.

Анатоліївна, Литвак Ігор Петрович, Танчук В'ячеслав Володимирович.

У 2005 р. на базі Держекспертцентру створено Київський обласний державний центр експертизи сортів рослин. З 2007-го року – Київський обласний державний центр експертизи сортів рослин з Державною інспекцією з охорони прав на сорти рослин по місту Києву та Київській області, яку очолював Василюк Петро Миколайович.

З 2007 року вдосконалювалась організаційна структура облдержсортмережі, що була представлена чотирма закладами експертизи та держсортінспекцією (один заклад експертизи –

11. Сквирська
12. Тальновська
13. Уманська
14. Фастівська
15. Черкаська
16. Шполянська

Сортовипробування квітково-декоративних та овочевих культур

Тепличне господарство (сmt Гостомель) до і після російської збройної агресії, 2022 р.

Державні сортовипробувальні ділянки УРСР, Київська область (10 лютого 1939 р.)

1. Бородянська
2. Димерська
3. Білоцерківська
4. Жашківська
5. Звенигородська
6. Корсунська
7. Маньківська
8. Миронівська
9. Переяслівська
10. Ржищевська

Бородянська державна сортодослідна станція, безпосередньо підпорядковувалася Держсортслужбі).

На базі Центру проводились польові дослідження з ґрунтового та лабораторного сортового контролю гібридів кукурудзи. У 2009 р. Київський ОДЦЕСР неодноразово відвідували з технічним візитом робочі групи – місії Міжнародної організації економічного співробітництва та розвитку (OECD). УІЕСР професійно забезпечив високий рівень проведення Post control, що сприяло приєднанню України до схем сортової сертифікації OECD: зернові; кукурудза і сорго.

У зв'язку з реорганізацією державної сортовипробувальної мережі в 2011 р. Київський обласний державний центр експертизи сортів рослин знаходився в структурі УІЕСР, основним завданням якого визначено виконання науково-дослідних програм, спрямованих на формування сортових рослинних ресурсів.

Структурний підрозділ – відділ насіннестачання – територіально перенесено 2014 року з Бородянської сортодослідної станції (с/мт Бородянка) до Київської філії УІЕСР (с/мт Гостомель). Філія продовжувала забезпечувати постачання дослідних зразків для проведення кваліфікаційної експертизи сортів рослин до пунктів досліджень; дотримання обліку дослідних зразків для цілей кваліфікаційної експертизи; проведення фасування, маркування, формування партій дослідних зразків за типами експертизи; відбір і передачу офіційних зразків насіння сорту на довготривале зберігання у сховище УІЕСР.

У серпні 2020 року Київський обласний державний центр експертизи сортів рослин (філія УІЕСР) ліквідовано, а на його базі створено Київську спеціалізовану філію Українського інституту експертизи сортів рослин з двома відділами польових досліджень – Гостомельським і Білоцерківським,

яку на сьогодні очолює Сіліфонов Тарас Володимирович.

Спеціалісти філії забезпечують проведення комплексу польових і лабораторних досліджень із кваліфікаційної експертизи сортів сільськогосподарських рослин, ділянковий (ґрунтовий) та лабораторний сортовий контроль насіння і садивного матеріалу, займаються післяреєстраційним вивченням сортів рослин та іншими прикладними дослідженнями на замовлення різних форм власності. Також працівники філії формують колекцію загальновідомих сортів і колекцію сортів-еталонів для проведення польових досліджень із кваліфікаційної експертизи сортів рослин на відмінність, однорідність та стабільність, у межах своїх повноважень несуть відповідальність за їх збереження, підтримання та оновлення.

Загальна площа землекористування Гостомельського відділу польових досліджень – 21 га, наукова сівозміна з площею 17,6 гектарів.

З 2020 року почалося оновлення матеріально-технічної бази Київської спеціалізованої філії УІЕСР, придбано сільськогосподарську техніку, нові автомобілі, науково-методичну базу поповнено новітнім обладнанням.

Після вторгнення російських окупантів в незалежну Україну та захоплення ними Гостомеля на території Київської спеціалізованої філії УІЕСР загарбники розмістили свою

Робоча місія OECD з приєднання України до Схем сортової сертифікації: кукурудза і сорго, 2009 р.

військову техніку й озброєння в будівлях і складських приміщеннях, звідки вели обстріли. Внаслідок таких дій сталася пожежа в адміністративному будинку, розміщене в ньому майно згоріло. Пошкоджено склади, знищено скляний бокс і теплиці, асфальтоване подвір'я, огорожу території.

Через потрапляння уламків снарядів частково пошкоджено дах ангару, що стало причиною псування майна, техніки та агрегатів, тари, товарно-матеріальних цінностей, які там зберігалися.

По всій території філії, на полі та в теплицях виявлено окопи й бліндажі, для монтування й облаштування даху яких окупанти використовували

сільськогосподарську техніку та майно філії, які зіпсовані й пошкоджені, або ж не придатні для використання.

Наразі Гостомельський відділ польових досліджень потребує відновлення.

Станом на 2022 рік у Білоцерківському відділі досліди проводять чотири дипломовані спеціалісти, один з них – доктор філософії. Очолює відділ досвідчений фахівець – Голоднюк

Павло Миколайович. За державною програмою здійснюється кваліфікаційна експертиза на придатність сорту до поширення, визначення відмінності, однорідності та стабільності, а також провадиться ґрунтовий та лабораторний сортовий контроль ярих зернових культур. У цілому організовано проведення 1494,5 умовних сортодослідів.

Тарас Сіліфонов,
Віктор Зизда

Білоцерківська державна сортодослідна станція

Білоцерківську сортодільницю створено в 1937 році на базі колгоспу села Шкарівка Білоцерківського району Київської області.

1951 року розпочала свою діяльність Білоцерківська сортодільниця з випробування овочевих культур. На сортодільниці проводили випробування таких овочевих культур, як помідори, огірки, картопля, диня, кавуни.

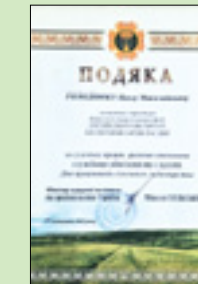
У 1973 р. Білоцерківську сортодільницю перейменовано на Державну сортовипробувальну станцію по випробуванню овочевих культур.

1991 року сортодільницю реорганізовано в Білоцерківську сортодослідну станцію з овочевих культур.

Голоднюк Павло Миколайович, 1981 року народження. Освіта вища. У 2003 році закінчив Білоцерківський державний аграрний університет (спеціальність «Агрономія», кваліфікація вчений агроном).

Працює у сфері охорони прав на сорти рослин з 2012 року. Як заступник директора Київської спеціалізованої філії зарекомендував себе професійно-грамотним, принциповим і вмілим організатором науково-дослідної справи у сортовипробуванні. Постійно забезпечує об'єктивні та якісні результати науково-технічної експертизи сортів рослин, якісне та своєчасне виконання заходів з постачання дослідних зразків насіння і садивного матеріалу до пунктів досліджень філій УІЕСР. За його участі забезпечено покращення матеріально-технічної інфраструктури філії; робочі місця спеціалістів обладнані сучасною комп'ютерною та оргтехнікою; утворена лабораторія з визначення посівних якостей насіння та технологічних показників сортів-кандидатів.

Білоцерківська державна сортовипробувальна станція одержала в 2003 році назву Центр сортознавства та сортовивчення. На нього поклалися такі завдання, як проведення комп-

лексу польових і лабораторних досліджень з науково-технічної експертизи на відповідність критеріям придатності до поширення сортів гороху посівного, пшениці озимої та ярої, ячменю звичайного, сої культурної, а також післяреєстраційне їх вивчення.

Очолив Центр заслужений працівник сільського господарства України Уліч Леонід Ісакович.

Надалі, у 2008 р., Центр сортознавства та сортовивчення перейменували на Білоцерківську державну сортодослідну станцію, яка продовжила займатися випробуванням сортів озимих та ярих культур. Черговою реорганізацією Білоцерківська сортодослідна станція зазнала в 2014 р. зі зміною назви на Білоцерківську лабораторію Київського обласного державного центру експертизи сортів рослин. Сьогодні Білоцерківський відділ польових досліджень працює у складі Київської спеціалізованої філії УІЕСР.

Тарас Сіліфонов

Уліч Леонід Ісакович

Уліч Леонід Ісакович народився 1937 року в селі Вороновиця Вінницької області в сім'ї селянина. У 1965 р. закінчив Львівський сільськогосподарський інститут, а 1991 року захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата сільськогосподарських наук, в 2007 р. отримав вчене звання старшого наукового співробітника. Понад 20 років працював у системі сортовипробування Кіровоградської області. Впродовж 2004–2008 рр. очолював Центр сортознавства та сортовивчення УІЕСР (м. Біла Церква).

Указом Президента України від 29 лютого 1996 р. Улічу Л. І. присвоєно почесне звання «Заслужений працівник сільського господарства України». Його нагороджено орденами «Знак Пошани» та «Трудового Червоного прапора», відзнакою Держсортслужби «Почесний сортовипробувач».

Леонід Ісакович – ветеран праці у сортовипробуванні, його знання та досвід донині використовує когорта сортовипробувачів України.

Візуальна оцінка зернових культур. Уліч Леонід Ісакович та Лисікова Валентина Матвіївна, 2005 р.

Лабораторія Київської спеціалізованої філії

Бородянська державна сортодослідна станція

В 1937 р. у Бородянці на базі колгоспу ім. Леніна була заснована Бородянська сортодільниця. З 1984 року завідувачкою сортодільниці стала Пашковська Юлія Володимирівна. Під її керівництвом в 1992 р. створена Бородянська сортовипробувальна станція, яка займалася вивченням зернових, картоплі, льону та однорічних трав. Після реорганізації під її керівництвом в лютому 2002 року на базі сортовипробувальної станції створено Київський філіал Українського інституту експертизи сортів рослин, а в грудні 2007 року на базі Київського філіалу УІЕСР створено Бородянську державну сортодослідну станцію.

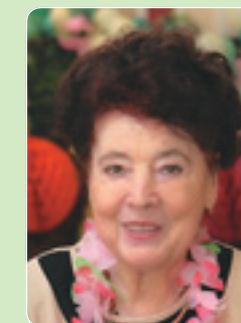
Бородянська державна сортодослідна станція розташована в смт Бородянка

Бородянського району Київської області на відстані 55 км від Києва на півночі Київщини.

У землекористуванні сортодослідної станції перебувало понад 150,3 га землі, з них 143,7 га сільськогосподарських угідь, під сортодослідами зайнято 10,7 га. Створено дві польові наукові сівозміни по 8 полів майже квадратної форми. Основною ґрунтовою відмінністю науково-дослідної сівозміни були дерново-середньопідзолисті, дерново-слабопідзолисті та лугові ґрунти, характерні для зони Полісся. Завданнями Бородянської державної

сортодослідної станції визначено наукове забезпечення та створення умов для своєчасного й високоякісного проведення наукових досліджень за державною програмою з метою державної реєстрації та отримання майнових прав на сорт рослин. Тому в складі станції передбачалося мати науково-дослідну лабораторію для проведення кваліфікаційної експертизи сортів рослин. Штат сортодослідної станції налічував 12 співробітників, серед них Вовк Володимир, Харченко Валентина, Києнко Зінаїда, Буцмак Олександр, Горицька Тетяна, Буцмак Людмила, Матюшенко Марія, Яворський Олександр, Войтович Тарас, Патока Олександр та інші, які володіли сучасними методами узагальнення отриманих результатів, підготовкою обґрунтованих висновків, рекомендацій щодо формування сортових рослинних ресурсів, удосконалення агротехнологій з урахуванням біологічних особливостей сортів. Щорічно

Пашковська Юлія (Юзефа) Володимирівна (1949–2019) в 1971 р. закінчила агрономічний факультет Житомирського сільськогосподарського інституту, після чого була направлена на роботу головним агрономом у колгосп «Україна» (с. Малий Шпаків, Рівненська обл.). У 1995 р. переїхала до Київської області, де працювала спочатку головним агрономом колгоспу «Комінтерн» в селі Нова Гребля, а з 1997 р. обіймала посаду головного агронома управління сільського господарства Бородянського району.

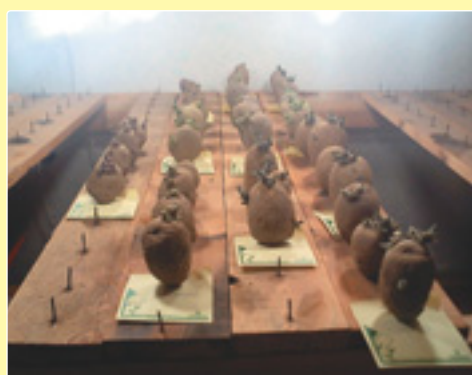
Упродовж 1984–2011 рр. Пашковська Ю. В. очолювала колектив Бородянської державної сортодослідної станції. Саме під її керівництвом станція стала школою передового досвіду з питань сортовипробування й удосконалення сільськогосподарського виробництва. Юлію Володимирівну як директорку поважали за об'єктивність, сумлінність, шанобливе ставлення до підлеглих, вміння організувати людей на трудові звершення заради спільної справи. За досягнення Бородянської держсортостанції та вагомі здобутки у професійній діяльності їй присвоєно звання «Заслужений працівник сільського господарства України», «Почесний сортовипробувач України», нагороджено Орденом Княгині Ольги, відзначено подяками та грамотами, вручено цінні подарунки від Міністерства аграрної політики України, обласної та районної адміністрацій.

Бородянська сортодослідна станція проводила 2,5–3,0 тис. умовних сортодослідів.

У складі Бородянської ДСС в лютому 2009 року створено структурний підрозділ, який забезпечував постачання дослідних зразків насіння та садивного матеріалу до пунктів дослідження, відповідальних за кваліфікаційну експертизу сортів рослин. На базі станції проводили всеукраїнські, обласні та районні науково-практичні конференції, семінари, наради, тренінги з питань сортової політики, добору сортів, охорони прав на сорти рослин, організували навчання керівників і спеціалістів агропідприємств.

За наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 30.12.2011 р. № 807 станцію реорганізовано шляхом приєднання до Державного підприємства «Центр сертифікації та експертизи насіння і садивного матеріалу».

Тарас Сіліфонов
Зінаїда Києнко

Нагороди
Пашковської Ю. В.

Березанська державна сортодослідна станція

У лютому 1995 року в селищі міського типу Березань, розташованому на річці Недра в східній частині Київської області за 82 км від Києва по трасі Київ–Харків, створена Березанська державна сортодослідна станція, керівником якої був Пархоменко Юрій Миколайович. Клімат на території розташування сортостанції помірно континентальний, м'який, з теплим тривалим літом і не надто холодною, часом нестійкою зимою, з невеликим сніговим покривом і частими відлигами. Ґрунти переважно чорноземні, родючі, з великим вмістом гумусу, у незначній кількості – супіски, суглинки та солонці, які при застосуванні агрономічних заходів дають досить великі урожаї. Березань оточують хвойні й листяні ліси,

березові гаї, надра багаті на поклади торфу, глини, придатної для виробництва цегли і порцеляни, дрібнозернисті піски, є запаси столової мінеральної води, з якої в давнину виготовляли пиво. Березанська державна сортодослідна станція проводила кваліфікаційну експертизу сортів рослин зернових, зернобобових, олійних, цукрового та кормового буряку, випробування нових і перспективних сортів плодових та ягідних культур як вітчизняної, так й

іноземної селекції. Досліджувалися сортові господарсько-цінні ознаки, такі як урожайність, ураження та пошкодження шкідниками і хворобами, товарна та смакова якість плодів і ягід, строки досягання та зимостійкість фруктових кущів і дерев, з-поміж яких яблуні, груші, абрикоси, сливи, вишні, черешні, алича, чорна смородина, порічки. У 2005 році Березанська сортостанція знаходилася у структурі Київського обласного державного центру експертизи

сортів рослин з державною інспекцією з охорони прав на сорти рослин по м. Києву та Київській області. В 2011 р. Березанську сортодослідну станцію реорганізовано в Державне підприємство «Центр сертифікації та експертизи насіння і садивного матеріалу». Березанська державна сортодослідна станція припинила свою діяльність у сфері експертизи сортів рослин.

Тарас Сіліфонов
Зінаїда Куєнко

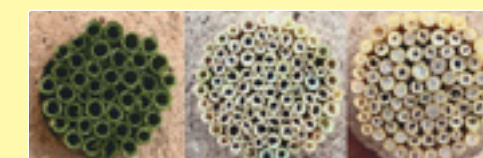
Броварська державна сортодослідна станція

2004 року в Київському обласному державному центрі експертизи сортів рослин утворено Броварський сортодослідний відділок площею 15,6 га,

який використовували для досліджень інтродукційно-карантинних об'єктів сортомережі. На дослідному полі Броварської ДСДС проводили

дослідження з експертизи на відмінність, однорідність та стабільність сортів ботанічних таксонів групи овочевих, а саме: капусти білоголової та червоноголової. Броварська ДСДС після реорганізації державної системи з охорони прав на сорти рослин припинила діяльність.

Тарас Сіліфонов
Зінаїда Куєнко

Соломина: виповнення

